

У предлогу закона регистровано партнерство

Проблем је што медији стално користе нетачан термин „геј бракови“

Недавне изјаве да „гејови у Србији стају пред матичара“ и да „у Србији лица истог пола већ и сада могу да живе у ванбрачној заједници која је по закону изједначена с брачном“, захтева појашњења.

За ванбрачну заједницу важе иста правила као и за брак, дакле може да постоји само између женског и мушког лица који нису у браку. Нема ни помена да би лица истог пола могла да имају статус ванбрачних партнера.

Међутим, помињање ванбрачне заједнице отвара једно друго, дуготрајно отворено и врло болно питање. Наиме, „изједначеност брачне и ванбрачне заједнице пред законом“ у Србији ни законски ни фактички не постоји, без обзира што Устав предвиђа да су те две заједнице изједначене.

Али нису. Ванбрачна заједница је код нас законски регулисана супротно уставним одредбама и намерама уставотворца, дакле не да није изједначена, што јесте била намера уставотворца, него закони изричито праве разлику и одређују да ово или оно право важи само за особе које су у браку.

Неуставна ситуација се наставља не само на основу постојања раније донетих закона пре Устава већ и новодонети закони после доношења Устава 2006. врло јасно дискриминишу ванбрачну заједницу.

То да ванбрачне заједнице нису изједначене с брачним добро је позната чињеница наше уставноправне неконзистентности која је уочена од многих и професионалки(ца) и независних тела.

Врло важна права ванбрачних партнера, на пример наслеђивање и породична пензија, законом су експлицитно уређене тако да преживели ванбрачни партнери немају та права, ни они који су провели цео свој живот у таквој заједници, и заједнички стицали имовину, ни они који су у таквој заједници изродили и петоро и више деце, немају никаква права ако немају формално склопљен брак, као да су странци који су се случајно срели пре два минута, по на пример Закону о наслеђивању и Закону о пензионим и инвалидском осигурању.

Проблем је што медији стално користе нетачан термин „геј бракови“. Уопште се код нас не ради ни о браковима, још мање о изједначавању брачних и ванбрачних заједница, нити „стајању пред матичара“, склапању брака у црквама, нити било шта слично томе.

А институт који се предвиђа није намењен ни само гејовима, дакле хомосексуалним мушкарцима, већ целој ЛГБТ популацији. Много је медијског незнања и олаке злоупотребе термина, па и намерне медијске провокације, изазивања јавног анимозитета и непотребног подизања тензије.

Потребно је зато објаснити оно што су медији случајно или намерно пропустили да ураде, а то је чињеница да постоје заправо три колосека: један је ванбрачна заједница за хетеросексуалне парове, која је онаква како је регулишу закони у Србији у супротности са Уставом.

Други колосек је регистровано партнерство истополних парова и то предвиђа предлог закона код нас. Тај институт даје нека права из партнерског, заједничког живота, на пример здравствену књижицу, наслеђивање и слично.

Дакле решавају се нека практична питања која свакодневно произилазе из заједничког живота. Тек трећи колосек су истополни бракови. Други колосек теоретски води у трећи, али у пракси то

не мора да се догоди. Догодило се у Холандији, Норвешкој и неким другим земљама, али се још увек није десило на пример у Енглеској и Немачкој.

У Француској се ево баш дешава, наиме, после двоцифреног броја година постојања Пакта друштвене солидарности, што је француски назив за законски регулисано регистровано партнерство, пошто се у међувремену није десило никакав крај „здраве хетеросексуалне породице”, приступило се преласку са другог на трећи колосек.

Сва права и дужности хетеросексуалног брака сада у Француској имају и истополне супружнице и супружници. Пакт друштвене солидарности, то јест регистровано партнерство и даље постоји, па ко не жели да склапа брак, може да региструје пакт, потпуно исто важи за истополне парове и хетеросексуалне.

Француски Пакт друштвене солидарности је иначе један врло интересантан институт породичног права који је омогућио истополним паровима, али и блиским сродницима, па и онима који нису ни у каквом ни сродничком, а ни интимном односу који деле исто домаћинство, да тим статусом реше своје практичне проблеме.

У додатку, у нашем предлогу закона нема ништа о родитељству – а још мање о вештачкој оплодњи лезбијки, зато је он погодан за усвајање јер у њему нема ништа што би изазвало бурне реакције деснице или владајуће партије.

Проф. др, Институт друштвених наука
Зорица Мршевић
објављено: 29/05/2013

<http://www.politika.rs/rubrike/ostali-komentari/U-predlogu-zakona-registrovano-partnerstvo.sr.html>